

Nowoczesność vs Tradycja, TIK vs Czytanie książek - spojrzenie z perspektywy rozwoju małego dziecka.

Zgubny wpływ telewizji na rozwój dziecka jest tematem, o którym pisano i mówiono już wiele. Jedno z największych zagrożeń dla rozwoju dziecka- obecne w każdym domu. Telewizja- cichy zabójca nawyku czytania, o którym wie każdy z nas. W dobie szybkiego rozwoju telewizji, telefonów komórkowych i komputerów- my - rodzice- jesteśmy coraz bardziej zmęczeni, a co za tym idzie nie mamy sił, aby spędzić czas ze swoimi dziećmi. Co w związku z tym?

Oglądanie telewizji staje się coraz bardziej popularną formą spędzania wolnego czasu. Co za tym idzie- dzieci wpatrzone w ekran, pochłonięte są coraz bardziej śledzeniem losów fantastycznych bohaterów filmowych niechętnie sięgają po książkę...

Co się kryje pod krótką, chwytliwą nazwą TIK? To technologie informacyjno- komunikacyjne, które wiążą się z użyciem komputera, telewizora, telefonu czy tabletu. Oprócz ogromnych szans, niosą za sobą wielkie zagrożenia dla zdrowia i życia dzieci. Ze względu na niedojrzałość emocjonalną dzieci są bardzo podatne na przyzwyczajanie się do urządzeń multimedialnych. Problem dotyczy wbrew pozorom nie tylko dzieci, ale też nas- dorosłych. Celem „leczenia” nie jest całkowite zaprzestanie korzystania z TIK, lecz zdobycie umiejętności rozsądnego użytkowania Internetu i urządzeń telekomunikacyjnych.

Zdarza się, że rodzice sami wpadają w sidła. Wiedząc o zgubnym wpływie nadmiernego korzystania z gier czy bajek, sami „dostarczają” dziecku „mądre” i „wartościowe” bajki i gry edukacyjne. Jednocześnie nie zaznaczają ram czasowych korzystania z nich. Prowadzi to do uzależnienia, bowiem mechanizm tego procesu jest zawsze ten sam.

Początkowo dzieci chętnie angażują się w oglądanie bajek, bo pokrywa to ich codzienne zapotrzebowanie na stymulację. Z czasem jest to pokrycie zapotrzebowania na potrzeby wyższego rzędu- miłości, przynależności, czy uznania. Bardzo często jest to też ucieczka od świata rzeczywistego- brak zabezpieczenia i osłabienie więzi emocjonalnych z rodzicami oraz zaburzone poczucie bezpieczeństwa. Nierzadko- trudności z w nawiązywaniu znajomości i obniżone poczucie własnej wartości także sprzyjają ucieczce w nierealny i nierzeczywisty świat. W grupie ryzyka są dzieci nadmiernie wrażliwe, nieśmiałe, takie, które mają trudności w radzeniu sobie ze stresem.

Z tematyką przebodźcowania technologiami wiąże się niewątpliwie inny. Według najnowszych badań Biblioteki Narodowej tylko 38% Polaków przeczytało przynajmniej co najmniej jedną książkę w ciągu roku. Jednocześnie, Ci sami

respondenci jako głównego „odciągacza” podaje właśnie telewizję, filmy (71%), brak czasu (59%), zmęczenie (57%), Internet i media społecznościowe (50%), strata czasu i nuda (35%). Wśród czytających rodziców w ankiecie, w której wzięło udział 1000 rodziców- tylko 3/10 rodziców. Jednocześnie 6/10 przyznaje, że głośne czytanie pomaga dzieciom w późniejszej nauce, lecz pogodzenie pracy z innymi obowiązkami sprawia, że na czytanie nie wystarcza czasu. Zagłębiając się w temat dowiadujemy się, iż co ósme dziecko nie posiada w domu żadnej książki.

Wspólne czytanie- buduje mocną więź między rodzicem a dzieckiem, zapewnia emocjonalny rozwój dziecka, uczy moralnych wartości, poszerza wiedzę i rozwija wyobraźnię. Dodatkowo kształtuje nawyk czytania i zdobywania wiedzy na całe życie.

Z punktu widzenia logopedycznego konieczne jest zwrócenie uwagi na bardzo istotną kwestię. Jeszcze kilka lat temu do logopedy trafiały dzieci „tylko” z wadą wymowy. Teraz- głównymi pacjentami są dzieci, których mowa się nie rozwija. Dzieci niemówiące, lub posługujące się mową nieadekwatną do normy rozwojowej.

Jaki wpływ ma nadmierne oglądanie telewizji poza opóźnieniem rozwoju mowy?

- osłabia więzy rodzinne i społeczne, zaburza budowanie relacji,
- hamuje rozwój umiejętności niezbędnej do odczuwania głębszej satysfakcji z życia poprzez: czytanie, zabawy z rówieśnikami itd.
- powoduje trudności w nauce, osłabia wyobraźnię, nie pobudza twórczych instynktów,
- jest przyczyną otyłości i niedostatecznego rozwoju fizycznego dzieci,
- to przyczyna wzrostu agresywnych zachowań,

CO POWINNO NAS ZANIEPOKOIĆ?

- dziecko nie potrafi samodzielnie zakończyć w gry, w sposób impulsywny protestuje,
- po przerwaniu gry jest rozdrażnione, czasem agresywne,
- zaniedbuje swoje podstawowe potrzeby,
- często traci poczucie czasu,
- czas spędzony przy komputerze, smartfonie, TV- zwiększa się,
- pojawiają się niepokojące objawy zdrowotne oraz problemy z koncentracją,
- dziecko rezygnuje z wcześniejszych zainteresowań,

CO ROBIĆ?

1. Daj przykład!:)
2. Podejmuj z dzieckiem/dziećmi aktywne formy spędzania wolnego czasu.
3. Ustal zasady korzystania z TV, komputera, Internetu, gier i konsekwentnie się ich trzymaj.
4. Bądź zorientowany/a, do czego Twoje dziecko/dzieci używa w/w sprzętów
5. Twoje dziecko/ dzieci korzysta z nich tylko wtedy, gdy jesteś w domu.
6. Wyznaczaj czas i konsekwentnie go pilnuj.

Bogumiła Kluska- Luberda

Bibliografia:

1. Badania National Literacy Trust (www.independent.co.uk)
2. Badania Czytelnictwa Biblioteki Narodowej (Badanie realizowane w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021-2025).
3. A. Wentrych „Zanim wkroczy specjalista...”

Więcej informacji:

1. Fundacja „Dajemy Dzieciom Siłę, Nadużywanie internetu”
2. Zielińska E., „Wpływ gier komputerowych na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka”,
3. N.Kardachas „Dzieci ekranu. Jak uzależnienie od ekranu przejmuje kontrolę nad naszymi dziećmi i jak wyrwać je z transu”